

Vanhusneuvoston kokous 1/2020

Aika: 8.1.2020 klo 12.33-15.25

Paikka: Valtuustotalo, Vihreän liiton ryhmähuone

Kutsutut:

Puheenjohtaja

Olli Männikkö

Jäsenet

Marja-Liisa Lahtinen

Gustav Båsk

Kerttu Perttilä

Kalevi Kivistö

~~Matti Passinen~~

Katri Rannisto

~~Hannu Viitanen~~

Riitta Viitanen

Anu Helle

~~Lasse Hoffman~~

Riitta Lahikainen

Pentti Walkama

Asiantuntijajäsenet

Susanna Tommila

(poistui klo 14.05)

Matti Lyytikäinen

(poistui klo 14.40)

Kari Sirviö

Sirkku Wallin

Kh:n edustaja

~~Maria Guzenina~~

Sihteeri

Maria Rysti

Muut:

Marion Ticlén (asiat 1-5)

Pasi Ojaniemi (asiat 1-5)

Paula Häkämies (asia 6)

Pirjo Heinojoki-Pellinen (asia 7)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.33

2. Kokouksen osanottajat, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin osallistujat sekä kokous laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

3. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys.

4. Pöytäkirjantarkastajan valinta

Valittiin Katri Rannisto pöytäkirjantarkastajaksi.

5. Kulkukeskus, esitys oli kutsun liitteenä

Projektiasiantuntija Marion Ticklén esitteli asiaa. Länsi-Uudenmaan Kulkukeskus aloittaa toimintansa Espoossa ja Länsi-Uudellamaalla vuoden 2020 aikana.

Kulkukeskuksen kautta asiakkaat saavat sosiaali- ja vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun. Espoo vastaa palvelun järjestämisestä. Jokaiselle kuljetuspalveluasiakkaalle postitetaan kotiin asiakasohjeet ennen uuteen palveluun siirtymistä. Uudet asiakasohjeet perustuvat 13.6.2019 Espoon sosiaali- ja terveyslautakunnan hyväksymiin toimintaohjeisiin. Asiakasohjeita valmistelemissa ovat olleet asiakkaat ja työntekijät. Vammaisneuvosto kommentoi ohjeita 11.11.2019. Muutamia nostoja esityksestä: matkan ennakkotilaus pitää tehdä vähintään tunti ennen matkaa. Automaattista palautetta pyydetään niiltä, jotka käyttävät sähköpostia tai tekstiviestejä. Myös muulla tavalla voi antaa palautetta. Kuljettajat saavat keikkoja saadun palautteen perusteella. Tavoitteena on tulevaisuudessa, että kuka vaan voisi seurata, missä päin Kulkukeskuksen auto liikkuu esimerkiksi paluumatkalla, jolloin kuka tahansa voisi omalla kustannuksella ottaa kyydin taksilta.

Kuljetuspalvelun päätöksenteko ei muutu uudistuksessa.

Käsittelystä: Kysymys: ovatko kunnat samoja kuin mahdollisessa tulevassa Sote - kokoonpanossa? Vastaus: kyllä. Kommentti: haluttaisiin, että olisi omat oppaat SHL- ja VPL -asiakkaille. Vastaus: kirjataan muistiin. Kysymys: voiko saman matkan aikana pysähtyä pankkiautomaatille? Vastaus: saa pysähtyä noin 10 minuutiksi. Kysymys: jos tekee toistuvan tilauksen, tallentuvatko tiedot kaikkiin näihin kyyteihin? Vastaus: kyllä, ja kannattaa tehdä tilaus etukäteen tai toistuvat tilaukset. Kysymys: kysyykö tilauksen vastaanottaja tiedot? Vastaus: kyllä, mutta, jos asiakas tilaa sähköpostilla, hän itse kirjaa tarvittavat tiedot. Kysymys: miten asiakas voi vahvistaa, että kyseessä on Kulkukeskuksen auto? Vastaus: vielä ei olla sovittu, missä kohtaa Kulkukeskuksen logo näkyy autossa. Kysymys: missä menee raja, milloin kuljetaan ambulanssilla ja milloin kuljetaan Kulkukeskuksen kyydillä? Vastaus: muita kuin Kulkukeskus -kyytejä

ei käytetä terveysasema- ja sairaalamatkoihin, vaan muita, esimerkiksi Kela -kyytejä. Kulkukeskuksen kyydit ovat suunniteltuja matkoja. Kysymys: voiko esimerkiksi omaishoitaja tulla kyytiin maksutta. Vastaus: tämä on mahdollista, samoin muu seuralainen. Kysymys: pitääkö osata sanoa tilaisosoite, esimerkiksi kauppakeskuksen katuosoite? Vastaus: ei tarvitse tietää yleisesti tiedossa olevista tietää osoitetta, mutta pitää osata kertoa, missä kohtaa esimerkiksi kauppakeskusta nouto tapahtuu (le-paikka). Kysymys: voisiko kauppakeskuksissa olla joku noutopiste? Vastaus: näitä on jo lentoasemilla ja olisi hyvä, jos niitä olisi muissakin julkisissa paikoissa. Kysymys: voisiko noutopaikka olla merkitty Kulkukeskuksen merkillä? Vastaus: otetaan huomioon ehdotus. Kysymys: mikä on pelivara omien matkojen säästämässä ja lainaamisessa? Vastaus: periaatteessa tämä koskee vain edellistä tai seuraavaa kuukautta. Vuositason säästämisestä täytyy sopia erikseen. Kysymys: pystyykö läheinenkin seuraamaan kuljetuksen etenemistä. Vastaus: jos tietojen luovuttamiseen on annettu lupa (puolesta asiointilupa), niin periaatteessa voi seurata. Kysymys: onko tiedossa jo kalusto, miten paljon on isoja ja pieniä autoja? Vastaus: operaattori ei ole vielä tiedossa ja kalusto määritellään kuljetustarpeiden mukaan. Kysymys: milloin saadaan ohjeet ruotsiksi? Toimintaohjeet on hyväksytty kesäkuussa 2019, ovatko ne ruotsiksi? Toimintaohjeet julkaistaan kuntien nettisivuilla, kun palvelu alkaa. Kielet ovat suomi, ruotsi ja englanti.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys ja käyty keskustelu.

6. Vanhusneuvoston esite

Viestintäasiantuntija Paula Häkämies alusti asiaa ja toivoi vanhusneuvoston käsityksiä esitteen tarpeesta ja toiveita siihen nähden. Tärkeää on, että on selkeää, ketä varten tai miksi esitettä tarvitaan. Lähtökohtana kaupungin viestinnässä on käyttää mahdollisimman paljon sähköisiä kanavia. Kuitenkin pitää varmistaa, että sähköisiä palveluja käyttämättömät kuntalaiset saavat myös informaation.

Käsittelystä: Mihin esitettä tarvitaan? Mitä esitteeltä toivotaan? Vanhusneuvoston näkyvyyden ja tietoisuuden nostamiseen. Olisi hyvä, että kuntalaiset tietävät, mitä vanhusneuvosto voi tehdä. Kuntalaiset eivät tiedä, mitä kaikkea vanhusneuvosto tekee ja keitä vanhusneuvostoon kuuluu. Olisi hyvä saada tietoon, mitä vanhusneuvosto on tehnyt: lausunnot, julkaisut, tapatumat jne. Vanhusneuvoston jäsenille tulee paljon kysymyksiä vanhusneuvostosta. Esite voisi innostaa ottamaan yhteyttä. Esitteen tulisi olla positiivinen. Miten vanhusväestön piiristä voisi ottaa yhteyttä suoraan vanhusneuvostoon? Kukin voisi viedä tietoa omaan verkostoonsa esitteen avulla ja myös vanhusneuvosto voi viedä Espoon ulkopuolelle esitettä.

Esitteessä tulisi olla vanhusneuvoston tehtävät ja mainita aloitteista, jotka ovat johtaneet tuloksiin sekä yhteystiedot. Myös sähköisesti tarvitaan informaatiota ja vaikuttamiskanava. Esite voi olla vanhusneuvoston äänitorvi. Esite vanhenee nopeasti, jos siinä esitetään aloitteita ja tuloksia. Turuilla ja toreilla voisi jakaa esitettä. Kuntalaisilla pitäisi olla tiedossa tämä toimielin, jotta he tietäisivät, mihin huolia ja asioita voi välittää. Vanhustyön merkitys voisi nousta, jos tietämys vanhusneuvostosta olisi parempi. Tarvitaan esite, jossa on yhteystiedot ja mitä vanhusneuvosto tekee. Tärkeää on nostaa vanhusneuvoston aikaansaannokset esille esimerkiksi sporttiranneke, HSL-alennuslippu eläkeläisille, esteettömyyskartoituksiin osallistuminen, puistonpenkit jne. Kuulostaa, että kohderyhmä ovat kuntalaiset ja päätavoite on aktivoida heitä. Mitä vähemmän on vaihtuvia yhteystietoja, sitä pidempään esite kestää ilman päivitystä. Esite ei tavoita kuntalaisia, ellei sitä saada tehokkaasti jakeluun. Viestintä tarvitsee vanhusneuvoston edustajia työstämään esitettä.

Päätös: merkittiin keskustelu tiedoksi ja päätettiin, että esite tehdään.

7. Vapaaehtoistoiminta

Vanhusten palvelujen vapaaehtoistoiminnan koordinaattori Pirjo Heinojoki-Pellinen esitteli ikääntyneiden vapaaehtoistoimintaa Espoossa. Ikääntyneiden vapaaehtoistoiminta on sijoittunut Nestorin neuvontaan ja ennakoiviin palveluihin. Toiminta kohdistuu etenkin palvelukeskuksiin ja päivätoimintaan, mutta myös Espoon sairaalaan, kotihoitoon ja pitkä aikaishoitoon. Vapaaehtoistoimintaan liittyy yhteistyö muiden toimialojen ja ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Keikka-avusta on välitetty vuoden 2019 aikana 1145 keikkaa yksin asuville ikääntyneille. Mukana oli noin 80-100 vapaaehtoista. Keikat liittyvät usein asiointiin ja saattamiseen. Espoon sairaalassa on saattohoitovapaaehtoisia ja OLKA -toimintaa potilaiden tueksi. Espoon vapaaehtoistoiminta käyttää www.uusimaalaiset.fi/espoo - sivuja mm. ilmoituksilleen.

Vapaaehtoinen voi toimia esimerkiksi: pelikaverina, saattajana, asiointiapuna, saattohoidossa tukena, tietotekniikan ohjauksessa, vertaisohjaajana tai ryhmänvetäjänä, ääneenlukijana jne.

Saattohoidossa on noin 30 vapaaehtoista ja palvelukeskuksissa heitä on noin 20-30/yksikkö. Ulkoiluystäviä on noin 40. Kaikkiaan vapaaehtoisia on noin 240. Vapaaehtoistoiminta on lisääntynyt, mutta tuntimäärä on vähentynyt. Eläkeläisten tekemä vapaaehtoistoiminta on tunneissa laskettuna vähentynyt vuodesta 2015.

Nuorten tekemä vapaaehtoistoiminta on lisääntynyt.

Haasteita ovat:

- vapaaehtoinen ei korvaa ammattilaista
- asiakas/läheiset -vapaaehtoinen-henkilöstö -suhteiden tulee toimia
- vapaaehtoistoiminnan johtaminen
- vapaaehtoistoiminnan korkea- ja matalasuhdanteet
- vuodenajat vaikuttavat siten, että keväästä loppukesään on vähemmän vapaaehtoisia tarjolla
- sitoutuneisuus vs. lyhytjänteisyys
- rekrytointi/ sen puute, nuoret mukaan

Tulevaisuuden näkymien mukaan arvioidaan, että vapaaehtoistoiminta muuttuu sähköisten välineiden kautta tehtäväksi, vaikka vieläkin eniten tehdään vapaaehtoistoimintaa kasvokkain. Itsejärjestäytyvät vapaaehtoistapahtumat ovat lisääntyneet. Digitalisaatio vaikuttaa paljon.

Vapaaehtoistoiminta on palkitsevaa ja voi vähentää yksinäisyyttä. Tutkimusten mukaan vapaaehtoisena toimiminen tuottaa monia terveyshyötyjä.

Käsittelystä: kysymys: miten ja kuinka helposti etsivä löytää tietoa vapaaehtoistoiminnasta? Vastaus: voi olla yhteydessä vapaaehtoistoiminnan koordinaattoriin, soittaa Nestoriin tai googlata. EJY:n kautta löytyy vapaaehtoistehtäviä. Kysymys: eläkeläisyhdistysten vastuuhenkilöiden antama vapaaehtoispanos ei näy luvuissa. Vastaus: vanhusten palvelujen luvuissa ei tosiaan näy yhdistysten vapaaehtoistoiminta. Kommentti: se, mikä on vapaaehtoistoimintaa, on rajanvetoa. Vapaaehtoistoiminnan selvittämisessä jatkossa olisi hyvä saada laskelmia taloudellisista luvuista, kuinka paljon vapaaehtoistoiminnalla säästyy rahaa. Kommentti: suurin työ on löytää sitoutuneita vapaaehtoisia, varsinkin vetämään ryhmiä. Kysymys: ruotsinkielistä toimintaa ei ole mainittu. Nestorista on kysytty asiantuntija kertomaan lähimmäisavusta.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys ja käyty keskustelu.

8. Vanhusneuvoston esitys ja lausunto järjestöavustuksista vuodelle 2020 muistio/lausunto oli liitteenä

Veteraani- ja eläkeläisjärjestöiltä tuli yhteensä 22 avustushakemusta. Näissä järjestöissä on yhteensä 5932 espoolaista jäsentä. Hakemuksia tuli kolme vähemmän

kuin edellisenä vuonna. Toimikunta kokoontui 11.12.2019 käsittelemään esitystään. Jaettava rahasumma pysyi suunnilleen samana kuin vuodelle 2019, mutta hakijoiden vähenemisen vuoksi voitiin esityksessä hieman nostaa avustusta suhteessa järjestöjen espoolaisiin jäseniin. Tavoitteena on tasata vähitellen avustusta niin, että esitetään avustusten jakoa yhdistyksille espoolaisten jäsenten määrään ja toiminnan erityispiirteisiin perustuen. Veteraanijärjestöille esitetään järjestöavustuksen lisäksi avokuntoutukseen avustuksia kuten aiempinakin vuosina. Näitä järjestöjä on hakijoiden joukossa yhteensä neljä.

Avustusesitysten yhteenlaskettu summa on 91310 euroa. Sosiaali- ja terveyslautakunta käsittelee asiaa osana sosiaali- ja terveystoimen järjestöavustuksia vuodelle 2020 kokouksessaan 23.1.2020.

Käsittelystä: Kommentti: Etelä-Espoon eläkeläiset ry on aiemmin hakenut myös kulttuuripuolen avustuksia, mutta kuulemma enää ei ole mahdollista saada eri toimialojen avustuksia. Vastaus: muut avustukset eivät ole vaikuttaneet vanhusneuvoston esitykseen eikä vanhusneuvosto ole ollut tietoinen muista avustuksista.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Tauno Jouhtimäki, Gustav Båsk ja Marja-Liisa Lahtinen ilmoittivat olevansa esteellisiä, jonka vuoksi he eivät osallistuneet asian käsittelyyn ja päätöksentekoon.

Päätös: merkittiin tiedoksi esitys ja hyväksyttiin muistio lausuntona.

9. Vanhusneuvostolta pyydettävät lausunnot sosiaali- ja terveyslautakuntaan

Matti Lyytikäinen esittelee lausuttavia asioita:

9.1 Vanhusten palvelujen käyttösuunnitelma

Vanhusten palveluihin osoitettiin 600 000 euroa lisämäärärahaa, jolla Nestoriin tulee kaksi vakanssia sosiaaliohjaukseen kotihoidon asiakkaille ja yksi vakanssi kohdennetaan päihde- ja mielenterveystyöhön vanhusten palveluihin.

Lisämäärärahaa kohdennetaan myös kotisairaalaan ja muihin kotona asumista tukeviin palveluihin.

Käsittelystä: Nestoriin on osoitettu kolme vakanssia, miten hoivakoteihin hakeutumiseen ohjaamiseen. Onko joku näistä vakansseista tulossa tähän? Vastaus: Nestoriin on tulossa kaikkiaan viisi uutta vakanssia, joista osa kohdistuu tähän palveluohjaukseen. Kysymys: milloin aletaan tehdä ennakoivia terveystarkastuksia esimerkiksi 65+ tai 75+? Todettiin, että tähän asiaan palataan vanhusneuvoston kokouksessa.

Keskusteltiin influenssarokotuksista. Vielä pitäisi noin 3000 espoolaisen 65+ käydä ottamassa rokote, jotta Espoo on samalla tasolla rokotuskattavuudessa kuin kaudella 2018-2019. Ehdotettiin, että vanhusneuvosto esittää kannanottonaan Länsiväylä -lehden kautta, että vanhusneuvosto on huolestunut ja kehottaa ikääntyneitä ottamaan influenssarokotteen. Puheenjohtaja ottaa yhteyttä Länsiväylän toimittajaan.

Päätös: merkittiin esitys ja käyty keskustelu tiedoksi. Päätettiin, että vanhusneuvosto yhtyy lausuntonaan vanhusten palvelujen käyttösuunnitelmaan ja tämä pöytäkirjamerkintä on samalla vanhusneuvoston lausunto asiasta. Todettiin vanhusneuvoston aiemmin antaman lausunto suun terveydenhuollon palvelusetelipilotista.

10. Vanhuspalvelujen tila -kyselyn kehittämistyö, pyyntö oli kutsun liitteenä

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos on kiinnostunut kuulemaan vanhusneuvostojen ajatuksia siitä, millaisilla kysymyksillä vanhusneuvostojen toimintaa olisi paras kartoittaa kunnille/alueille ensi keväänä lähetettävässä Vanhuspalvelujen tila -kyselyssä.

Käsittelystä: on tärkeää, että johtavat viranhaltijat osallistuvat vanhusneuvoston kokouksiin, ja että sihteeri on viranhaltija. Olisi hyvä, että puhuttaisiin ehkäisevästä työstä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä (hyte), hytessä myös vanhusneuvosto osallistuu toteutukseen, ei vain suunnitteluun. Tämä voisi olla esim. kuinka moni vanhusneuvoston jäsenistä osallistuu vapaaehtoistoimijana. Olisi hyvä kysyä yhteistyöstä eri toimialojen kanssa. Todettiin, että esitetyt kysymykset ovat ylimalkaisia, lausuntoja ei mainita, järjestöyhteistyöstäkin kannattaisi kysyä. Pohdittiin, ovatko kysymykset vaihtoehtokysymyksiä vai avoimia.

Päätös: sihteeri ja puheenjohtaja laativat lopullisen vastauksen THL:lle. Vastaus pohjautuu Kerttu Perttilän ja Katri Ranniston pohjatyöhön. Vastaus lähetetään tiedoksi vanhusneuvostolle.

11. Toimialojen ja konserniesikunnan ajankohtaiset asiat ikääntyneen väestön näkökulmasta

10.1 Tekninen ja ympäristötoimi/ Sirkku Wallin

Joulun aikana ei ole tapahtunut erityistä mainittavaa. Tapiolan opastuksesta kerrotaan lisää seuraavassa kokouksessa. Virastotalo 2. purku käynnistyy ja vaikuttaa Espoon keskuksen keskukseen. Espoonlahden keskuksen osalta pyritään käynnistämään rakennustyöt (mm. kauppakeskus). Esteettömyysohjelma päättyy 2020 ja uuden ohjelman laatiminen käynnistyy. Vanhusneuvosto on mukana työskentelyssä. Vanhan ohjelman vaikutuksia ja toteutumista arvioidaan. Missä teknisen toimen lautakuntien

kokouksissa vanhusneuvoston edustus olisi hyvä olla?

Päätös: käsitellään seuraavassa vanhusneuvoston kokouksessa, mihin toimenpiteisiin ryhdytään, jotta vanhusneuvosto saisi edustuksen keskeisiin lautakuntiin. Se voisi olla esitys kauupunginhallitukselle ja teknisen toimen johtajalle sekä tiettyjen keskusten johtajille. Palataan asiaan seuraavassa kokouksessa.

10.2 Konserniesikunta/ Kari Sirviö

Kulkukeskus tulee logistiikan hallinnoimaksi, toimintaan tulee mukaan Länsi-Uudenmaan kunnat. Tämä on iso asia. Uudessa systeemissä ei voida etukäteen hallita kaikkia tilanteita, vaan niitä pitää muokata erityistilanteiden tullessa eteen.

Päätös: merkittiin tiedoksi

12. Muut asiat:

Vuoden 2020 vanhusneuvoston kokoukset ja Sykettä Syksyyn -juhla:

Kokoukset ovat keskiviikkoisin klo 12.30-15.30 (tilat on varattu klo 16 asti):

12.2.2020

11.3.2020

22.4.2020

13.5.2020 lyhyt kokous ja järjestötapaaminen

2.9.2020

7.10.2020

4.11.2020

9.12.2020

Sykettä Syksyyn -juhla on Espoon kulttuurikeskuksessa sunnuntaina 11.10.2020.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.25.

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Maria Rysti
sihteeri

Katri Rannisto

pöytäkirjan tarkastaja